

مجلد

آیه بر جبقار معلمد مجموعہ سید

صافی ۱۸

۱۰ کانون ثانی

ایکینچی جلد

ایکینچی جلد

مضمون	فکرناک سچیہ عقلیہ سی و سبب اعتزالی
رضا توفیق	سلیمان نسبیك روح صافنه (نظم)
ار حکمت	اوغلمك عشقی
حسین راغب	ژاپونیاده مکتبیلر
نافع عطوف	سامی یك حقیقده قونفرانس
اسماعیل حقی	یکی نشریات : کله اصولیله انبیا
ن . ع	مجلس مبعوثانده دارالایتاملر مسئله سی
***	مطبوعات : قورمار علیهنده
***	معارف شتونی
***	

استانبول

شهرزاده باشی — اوقاف اسلامیہ مطبعہ سی

۱۳۳۴

ملى تعلیم وزیریہ جمعیتوں میں وارد اولشم:

۱ — فائدہ ملی کتابوں میں مسابقتی: جمعیت اولیہ مسابقتیہ وضع ایدیلن کو ملی کتب خانہ سیلہ کو ملی مجلس سنہ الحاقاً (فائدہ ملی کتابوں) نامیلہ دیگر برکتی خانہ محتویاتی دخی مسابقتیہ وضع ایدیوزہ بوکتی خانہ دن مقصد، ہر ہائیکے علمک یا خود فنک تحصیل ابتدائی درجہ سندہ معلوماتی حائر کیسہلر آرا سندہ نشری، خلقک، کنجیلرک جدی و علمی مطالعہ لہر تشویقی در۔ بناء علیہ بوکتی لار اختصاص و مسابقتیہ عائد تفصیلات دن زیادہ، علمک ہر کس ایچین بیلمہ سی الزم اولان حقیقتوںی و تربیہ ایدیجی برماہیندہ بولونان انسانی، مدنی، اخلاقی، بدیعی قسموںی طویلایہ حق؛ اوقویانلرہ علم عمیق، علم ہیجانی ویرہ جکدر۔ بونکلہ برابر بوکتی خانہ دن مقصد علمک عملی یا خود تطبیقی قسموںی اوکرہ علمک اولاد بیغدین موضوعلرک علمیکلرک غائب ایلمہ صحت صورتدہ علمک لشدیریلہ سی لازم در۔ بردہ کتابلرک موضوعلرندہ بایلاحق تربیوی اصطفیاً قادر یازیلشلرند۔ کتب خانہ ایچین تشریح ایدیلن هدف و مقصدہ موافق برطرز یعنی سادہ و قور و کوزل براسلوب قوللا نیلمالیدر۔ تاکہ کتابلر اوقویانلرک جاتی صیقماسین، عین زماندہ درین انطباعلر براسمین۔ کتابلر تدقیق ایدیبلرک ہر اثرک علم و اصولیہ حائر اولدینی قیمت درجہ سندہ اسلوبی، یازیلشندہ کی صنعتی دہ نظر اعتبارہ آئنه جکدر۔ (فائدہ ملی کتابوں) کتب خانہ سنک موضوعی شونلر در:

۱ — مادیات عضویات و روحیات: حکمت، کیمیا، طبقات، نباتات، حیوانات، حیاتیات | بیولوژی | عضویات | فزیولوژی | ارواحیات | پسیقولوجی | تاریخدن اول انسان، حیا، میخانہ، الکتریق، قادیان | عضویات و روحیاتی | چوجوق | عضویات و روحیاتی | داکترلر، مقرب، آنروپولوجی، ہیئت، کثول، ہر کس ایچین طب، باغیوانلق، ورم، صحت، تورکیادہ زراعت، شمندوفلر، طیارہلر، تحت البحرلر، بویوک صنایع ۲ — جوغرافیایہ: طبیعی جوغرافیایہ، عربستان، کردستان، آناتولی، استانبول، آناتولینک ثروتی، ۳ — تاریخ: تورک مدنیتک تاریخی، عثمانلی تاریخی، تورک ادبیاتک تاریخی، صنایع نفسہ تاریخی، تاریخ قدیم، قرون وسطا تاریخی، عصر حاضر تاریخی، بویوک آدامر، ۴ — بدیعیات: کوزلک نہدر؟ خطابت، تیاترو، ادبیات، معمارلق، موسیقی، رسم ۵ — فلسفہ: علم، مہ تافیریک | دین، روح، مادہ، اخلاق | منطق ۶ — اجتماعیات: اجراءیات، اجتماعی جوغرافیایہ، اقتصاد، حقوق، اسلام، انسانیات، ٹئٹو جوغرافیایہ، ایستاتستیک، بانقالر، تعاون شرکتلری ۷ — تربیہ: تربیہ، ملیت تربیعی، وطن تربیعی، چوجوق بو بوتک، اوقومہ نک یولی، ارادہ نک تربیعی، صنایع تربیہ .... بوکتی لارک جخمی اوفاق قطعہ دہ ۱۲ — ۱۵ فورما اولاجکدر۔ اثرلرک پروگرام و مفرداتک تنظیمی، مؤلفک حکم و انتخابہ ترک ایدیبلشدر۔ مسابقتیہ قرانان ہر کتاب ایچین اوتوزلیرا مکافات و بریلہ جکدر۔ کتابلرک حقوقی جمعیتہ عائد اولاجکدر۔ مسابقتیہ مدنی ایلمک اعلان تاریخدن اعتباراً برسنہ در۔

اشتراک شرائطی :

تورکیه ایچون	برسنه لکی	۳۰	غروش
اجنبی مملکتلر ایچون	»	۳۵	» (۷ فرانق)

آلی آیلق آتونه قید اولونماز

اداره نمانه سی

باب عالی جاده سی ... «تورک» بورده ...

پوسته قوطوسی : ۷۴

توزیع یری
«تورک یوردی» کتابخانه سی

دولت عثمانیه تاریخی

مؤلفی : مستشرق شهر مامهر

مترجمی : محمد عطا

اك مكمل عثمانی تاریخی اوله رق اون سکنز جلد او زینه مرتب بولنان بو اثر معروفک ترجمه سی بلطفه الکریم اکمال ایدلک اوزره در . سکنز جلدی تماماً طبع ایدلکی کجی نسخ مطوعه سی بک آرقا لک اولان رنجی جلدی ایله طقوزنجی جلدینک ده طبعنه اوقاف اسلامیه مطبعه سنده دوام ایدلکده در . جزئی بر مقدار دن عبارت اولان تام طاقی اثرک عمومته آونه اولانلره اعطا ایدیلور . رنجی وایکنجی وطقوزنجی واونجی جلدلر ختام طبعلرنده ویرلک اوزره اونجی جلد قدرده آونه قید ایدیلور . اون سکنز جلدی آونه سی ۵۵۰۰۰ اون جلدینک آونه سی ایکی یوز اللی غروش اولوب طشره ایچون هر جلد درت عروس پوسته اجرتی ضم اولنور . نخل مراجعت شهزاده باشنده اوقاف اسلامیه مطبعه سیندر .

تحلیلی و تنقیدی تاریخ اسلام

بو اثر تاریخ اسلامه دائر موجز ، بلیغ ، سهل التذقیق و اطرافلی معلوماتی جامع مکمل بر کتاب اولوب مرکز توزیعی باب عالی جاده سنده کتبخانه سودیدر فیثاتی اون ایکی غروشدر .

قادیله ارکک آره سنده

مساوات اوله بیلورمی ؟

منتفک مبعوثی معروف الرصافی بک افندینک بو اثری باب عالی جاده سنده کتبخانه سودیده توزیع قلمقده در . فیثاتی یوز پاره در .

مجله علمی

مجله علمی
تأسیس و تدوین: ...
مجله

آیه بر بیچاره معلمه مجموعه سید

یل ۲ — جلد ۲ — صبی ۱۸

۱۵ کانون تانی ۱۳۳۴

آریات فاکولته نیک بر فراری مناسبید :

علم مسلکی و اخلاق مسلکی

آیت بریبه خاندانی آره سنده الك مهمی ادبیات فا کولته سی مجلس مدرسینک مسلکی اخلاق حقنده و یردیکی بر قرارک او یاند یردینی انعکاسلورد ، ظن ایدرز. فا کولته نیک محترم مدرس و معلمری تجارتی معلمک مسلک اخلاقیسنه منافی کورد کلرندن آره لرندمه تجارتله اشتغال ایدن آرقداشلی اولورسه اونلرله تشریک مساعی ایدمه جگاری تحت قراره انشار واعزاز ایشلردر .

دارالفنوندن یوکسلمش اخلاقی بر صدا اولق اوزره قبول ایدمه جگمز بو قرار « اخلاق مسلکی » حقنده نظر دقتی جلب ایلمکله بوتون زمره لرایچون حیاتی بر نقطه یه تماس ایتش اولدینی کی مدرس لر آره سنده اخلاق قاعده لری تأسیسنه معطوف اولقله ده دارالفنونک تکاملنه ، علمله اشتغال مسلکنک تأسیسنه دوغری الك جدی بر آدیم تشکیل ایدیور .

بر ملت ترقی ایتدکجه بر طاقم مسلکلرک ، زمره لرک تشکل اتمسی انقسام اعمال قانوننک اک طبیعی نتیجه سیدر . فقط بو مسلک وزمره لرک جمعینک حقیقی عضوتی حالنی آلاسیسی ایچون مطلقا او مسلک آریابی آره سنده بر طاقم قبولی مجبوری قواعدک ، یعنی اخلاقک تأسیس اتمسی واو زمره نک وجدان عمومیسی بر بدن مراقبه ایدلش بولومسی ایجاب ایدر . انجق بو طرزده تشکل ایدن مسلکلر آره سنده حقیقی بر تساند موجود بولونابیلیر ؛ بو کی زمره لر وظیفه اجتماعیه حصر مدیرک اولابیلیرلر .

مملکتده تقلیدی دکل ، فقط حقیقی بر علم حیاتی او یانه بیلمسی ایچون

مستقل بر « علم مسلکی » نك تشكل ایتمی و بوکا وقف حیات ایتمش کیمسه لرك بولونمی لازم کله چکی هر کس طرفدن تسلیم ایدیلن بر حقیقتدر . بو حقیقتك سوقیله در که بر مسلک اوجاعی دیمک اولان دارالفنون ایچون اختیار ایدیلن وایدیله جک اولان فدا کارلقلری استکثار ایتک کیمسه نك خاطرینه کلیور . فقط بویله دارالفنونك تشکیله دوغری یورودیکمزی نرهدن اگلا یابیلیرز ؟ .. دارالفنونك ترقیات ماده سنندن استدلال ایدرك بویله بر حکم ویره مه نر . چونکه ماده یاتده یگیلک تقلیدك محصولی اولابیلیر ؛ معارف نظارتجه یایلمش اگ مکمل تعلیماتنامه لر ، نظامنامه لرده بزه بویولی قطع ایتمکده اولدیغمزی کویستره من . چونکه او امرلرك تضمن ایلدیکی حکملرك حقیقه دارالفنونك احتیاج روحیسندن چیقامش اولسی و بناء علیه مجرد دوشونجه لرك محصولی بولونمی قابلد . دارالفنونك تأسس حقیقیسنی انجق مدرس لرك بر مسلک تشکیل ایتمش اولم لردن استخراج ایده بیلیرز . فاکولته معلملرینك کندی آرهلرنده اخلاق مسلکی تأسیسنه اوغراشم لری و اونك قوه مؤبده سنی وجدان مشترکلرنده آرام لری دارالفنونم زك حقیقی مسلک اوجاعی حالی اکتسابه دوغری جدی خطوه لر آتمکده اولدیغه دلالت ایدیور . امیزکه ، دارالفنونم ز بویوله دهامهم آدیملر آتاجق و یقین بر آتیده تمامیله علم مسالکنه وقف حیات ایتمش و او مسلکك ایجاب ایتدیکی اخلاق و سجیه یی اکتساب ایلش بر (مدرسین زمره سی) شکل ایده جکدر . شیمدی یه قدر بزده علم ذهینتک تشكل ایتمه سی بویله بر مسلک بولونماسندن متولددی . علم ذهینتی نشر و تعمیم ایده جک کیمسه لر یالکز عالم لردر . عالم کندینه مخصوص حیاتی یاشایان یعنی خصوصی بر سجیه و اخلاق اکتساب ایده بیلن شخصیتلردر . حقیقی بولمق غایه سنندن بشقه بر مقصدله شو ویا بو کتسایدن بر جوق شی بلله یین آدمه عالم دینم ز ، بویله آدم لرده علم ذهینتی آرانماز . عالم حقیقی بولمق عشقیله اصولی بر طرزده مساعیده بولوناجنی ایچون معین بر سجیه و اخلاق صاحبیدر . او اخلاقك مثبت جهتلری اولدینی کبی منفی

تسلیمی ده وارد .

على العاده فردلرك عقلى ايرميه چكى درجه يوكسك بر عشق تحرى ، صبورانه مساعى او اخلاقك مثبت جهتلريدر . منفى بر نقطه نظر دن دوشونولديكى تقدیره عالم حیاتيله عادى تاجر لرك ، قومار بازلق تالیف اولوناماز .

علم مسلکی تأسس ایده مین یرلرده عالم مقلد لری وارد ر . اولرده هیچ
بر زمان حقیقی علم سجیه سی و اخلاقی کوروله مز . مع التأسف بزده بو تقلید جیلک
پک رواجلی اولدینی ایچون علم ذهنیتی تشکل ایده میور . بونک ایچوندرکه عالم
سجیه و اخلاقی لایقیه طانیامیورز . علمی بشقه سنه صائمق ایچون کلیشی کوزل
شو ویا بو صحیفه لر دن آلمش بر طاقم معلومات ظن ایلیورز . دیگر مشغله لر دن
مثلا پک قاریشیق تجارت ایشلر دن بیلم هفته ده قاچ ساعت آیره بیله جکمز بر
زمانی کتاب او قومغه تخصیص ایتمکله عالم ، دارالفنون خواجه سی اولایله جکمز
ظن ایلیورز . علم مسلکنک تأسسی بو تقلید جیلکی اعما ایده جک قطعی بر تدبیر
اولاجغه شبه یوقدر . فقط او وقته قدرده بو علم مقلد لکنک رواجنی کسر
ایتملی یز .

مشهور بر ادیمز محرر لر دن بر آرقداشمزه ادبیات عالمنده « آلیشه آلیش ،
ایصلغه ایصلق » دستوری حکم فرما اولدینی سو یلدیکنی غزته لرده او قودق . .
بزجه بو دستور انجق صاحب قلم ادیب و عالم مقلد لری حقننده پک دوغری
سو یلمش بر فکر در ؛ فقط اکر بو دستور حقیقی صنعتکار لر ، عالمر حیاتنده ده
حاکم اولدینی ظن اولونورسه خطادر . اکر صنعت حقیقی انسانلک طبیعتی دونه
ایتمک دکلسه ، علی العاده انسانلک طبیعتده کوره میه جکلرینی کورمک و کوستر مکسه
البته اوراده بو پک عادی حیاتلره عاند دستور حکم سوره مز .

صنعتک اجتماعی و وظیفه سی فردی عادی نفعلرک فوقه یو کس لتمک ، اونی
مفکوره وی بر حیاتده یاشاتاجق غرضلرک اولدینی تسلیم ای دیلیورسه
صنعتکار البته عادی بر انسانک شخصیتیه بیله امتزاج ایده مین بو بسیط دستوره
اسیر اولاماز . انجق حقیقت تخری ایتمک عشقنی دو یان کیمسه لر آره سن دن
یتیشن عالمر البته قارشینسه قونان آلیشلره بویوک بر قیمت عطف ایتمز . اعمال
اخلاقیه پی ده نفعه ارجاع ای دن فیلسوف لر ، عالمر وارد ر . فقط بو مسلکله منسوب
فیلسوفلرکده حقیقی صنعتکار و عالمره بویله بر افترا ده بولوناجغنی ظن ایتمک
utilitarisme مسلکینی پک فنا بر صورتده ا کلامق دیکلر .

بزده اولدینی کبی علم و صنعت مقلد لرینک چوق اولدینی یرلرده وجوده
کلن بو کبی بر نسیلره قارشی مجادله ایتمک ، مملکته حقیقی عالم و صنعتکار سجیه
و اخلاقی طانتدیر مق لازمدر . بو وظیفه یی انجق دارالفنون دن ، بالخاصه اوراده

علم مسلكه لایق اخلاق و سجه نك حكيم سورمسن دن بکلیه بیلیرز . اونك
ایچوندرکه مدرسین زمره سی آره سنده اخلاق مسلکی تأسیسه دوغری آتیلان
بو ایلك خطوه یی ممنونیتله سلازلارز .

*

**

دارالفنونك ویردیکی بوقرار بوتون معلملری ده علاقه دار ایده جك درجه ده
واسعدر . معلملر ، هانکی درجه و شعبه یه منسوب اولورسه اولسونلر ، علم
مسلكه قارشى بیکانه دکلدلرلر . بناء علیه او مسلكك سجه و اخلاقیله متحلی
اولق مجبوریتنده درلر .

مملکتك اك مهم برعضوی اولان معلملکک بر عرفان اردوسی حالنده
تشکل ایتمش اولسی ایچون آره لرنده اخلاق مسلكینك قوتله یرلشمسی ایجاب
ایدر . معین پرنسیپلره رعایت ایتمین میلیونلرجه فردلر بر اوردو تشکیل ایده میه جککاری
کی کندیلرینه مخصوص اخلاق قاعده لری طانییان معلملرده مملکتکده بر « نور
اردوسی » وجوده کتیره مزلر . معلملکک حقیقی مضامیله مسلك حاله انقلابی
معارف نظارتك قرارلرندن زیاده اخلاق مسلكینك قطعی صورتده انتشارندن
بکلملی بز . بونك ایچون معلم کتله سنك بر مکتب ویا بر شهر معلملری کی اوفق
زمره لری آراسنده قوی اخلاق و سجه برلکی حصوله کلیدر .

بوافق زمره لره منسوب معلملر قوه مؤیده سی وجدان مشترکلرنده تمرکز
ایدن مسلکی اخلاق قاعده لری تأسیس ایتمکله بوتون معلملر آره سنده ارزو
ایدیلن تسانده دوغری برخطوه آتمش اولورلر .

بوصورتله باشلا یاجق اولان بومعنوی مساعی قریب بر آتیده ثمره ویره رك
معلملکی حقیقی مسلك حاله قلب ایدر؛ بوسایه ده معلملر آره سنده عشق وظیفه ،
فداکارلق دهاقوتله انتشار ایلر؛ مکتبلرده اوامر و تنبیها ت رسمیه نك یا پامیه جفی
انقلابلر حاصل اولور .

معلملر من مکتبلرک ترقیلری هر شیدن زیاده کندیلرینك یاردا جق لری بو
« اخلاق » دن بکلملیدرلر .

*

**

مسلکی اخلاق فکری مملکتک هر زمره سنی ایقاظ ایده جك درجه ده
بوکسک بر معنای احتوا ایدیور . بزده بر مسلکک ، بر صنعته اتسباب یلکسر

فردی حیاتی تأمین ایده جک بر واسطه دن عبارت ظن اولونویور . حقیقی مسلك و زمره ملتک تقسیم اعماله آیرلمش بر عضویتی تشکیل ایدر . بزبرمسلكه انتسابه او عضوک بر حیره سی اولویوروز . آرهلرنده رابطه حیاتیه اولمیان حجیرات هیچ بر زمان بر عضویت تشکیل ایده میه جکی کی یکدیگری آرهنده تساند بولونمیان مسلك اربابی ده جمعیت داخلنده حقیقی بر زمره تشکیل ایده منزلر . بر صنعت و مسلك بویه بر زمره حالی اکتساب ایتیه رک فردلرک پراکنده سعیلری مجموعندن عبارت قالدغه ترقی ایده مز، ملتک بر عضوی اولمق اعتباریه وظیفه سنی ایفا ایلیه مز .

مسلك و صنعتلر، آرهلرنده تساند بولونان فردلردن ترکیب ایدرلرسه حقیقی بر زمره تشکیل ایده بیلیرلر . بویه بر تساند انجق وجدان مشترکلرینک وجوده کتیره جکی « مسلكی اخلاق » ایله قابل اولور .

عمومی حرب مملکت مزده مسلكی اخلاقلرک تأسس ایتهمسی یوزندن بعض فردلرک نه درجه یه قدر کلشی کوزل و غیر اخلاقی حرکت ایده بیه جکلرینی کوسترمشدر . بوندن هم مملکتک ، هم او مسلكک ضررلره اوغرایه جغنی همز آکلایور و شکایت ایدر یوروز . مثلا تجارتده مسلكی اخلاق تأسس ایتمش اولسه ایدی (احتسکار) دیدیکمز غیر اخلاقی حرکات وجوده کلز، سرمایه لر مزک بر طاقم مسرفلر آتیبی مجهول بر عاقبتیه دوعری کیتدیکنه شاهد اولمازدق، مأمورلر آرهنده حقیقی بر تساند موجود اولسه ایدی حکومت مز شو صیره ده مأمورلرک تجارت ایده مه ملرینه دایر قانون لشرینه مجبور اولماز و بعض زواللی مأمورلرده حیات معیشتده بودرجه صیقتیه معروض بولونمازلردی .

الحاصل مملکت مزده کی مسلك و صنعتلرک بویه زمره حالی اکتساب ایتهمسی معین حقوق و اخلاق سیستمه تابع اولغه آلیشامسی اخلاق عمومی مزک اک بویوک نقصانلردن بریدر . ادبیات فاکولته سنک قراری هر کسه بونقصانی خاطر لاته بیه جک ماهیتده بولونیور .

شو قدرکه صنعی بر طرزده اصناف جمعیتلری ولونجه لر تشکیلیه وجدان اخلاقی او یاندر بیه جغنی و بوضورتیه بو حاله هان چاره بولونا جغنی ظن ایتمه ملیدر . چونکه بر جوق مملکتلرده یاپیلان تجربه لرله ثابت اوله جغنی وجهله فردلرک

وجداننده حق ووظیفه فکری صاغلام بر صورتده یرلشدیرلمکسزین پاپیلاجق
 بو کبی تشکیلات اخلاقی دکل ، لا اخلاقی نتیجه لر وجوده کتیریر .
 « معلم » بوندن اولنکی نسخه لر تک برنده دارالفنونمزمک یالکز علمک انتشارینه
 برواسطه اولمقله قالمیه جغنی مملکته اخلاقی پرنسیپلری قویاجق واونلری قورویاجق
 عالم وفیلسوفلر یتشدیره جگنی سوییش ایدی . مجلس مدرسیندن یوکسلن « اخلاق
 مسلکی » نداسنک تصور ایتدی کمز آتی پی بزه تبشیر ایده بیله جک ماهیتده اولدیغنه
 شمه یوقدر .

فکرتک سجیه عقلیه سی

وسبب اعتزالی

بو نقطه نظر دن حامدله فرقی .

— ۱ —

فکرتک ایکنجی سنه وفاتی اولق مناسبتله کنلرده آشیانی زیارت وشاعرك
 خاطرهنه حرمت ایدهن بزچوق درستلری حضورنده مرحومک معنویت تزییه
 وخصائل ممتازهنی تذکار صددنده بعضی شیلر سویله مشدم که - بالضروره -
 قیریق دوکوک بر صورتده « معلم » مجموعهنسک نسخه مخصوصه سنه انتقال
 ایده بیلمشدر .

اوزمان فکرتک سحیة عقلیه سندن بحث آچمش و عبدالحق حامده آرالرنده بولدوغم فرقی ایکی جمله و برایکی مثال ایله شرح ایتمکک چالیشمشم .
 حامدک ملاحظات فلسفیه سنی تحلیل و تقدیر ایچین وجوده کتیردیکم رساله یی ا کال ایتدکن صوکر (*) بویکی بو یوک شاعرک (سحیة عقلیه) Caractère intellectuel اعتباریله نه قادر فرقلی آداملر اولدقلری - نظریده - بوس بوتون تظاهر ایتدی . بناءً علیه (آشیان) زوار محترمه سنه - آنجاق اشارة - عرض ایتمش اولدوغم ملاحظیه اهمیت ویردم . ئویله ظن ایدیورم که مملکتیمزک عرفانه زیاده سیله تاثیر ایدن بویکی آدمی داها ائی طانیق محبوریتندیز . طانیقده دوستلرینه ترتب ایدن بروظیفه در . تربیه مسائله حصر نظر ایدن بوفائده لی مجموعه ده تفصیلاته صایما یارق یالکز برجهتی : سحیة عقلیه فرقلرینی عرض ایده حکم . منسوب اولدقلری جمعیت ایچنده - هر هانکی بروجهله - تمایز ایدن مشهور آداملرک تعیین شخصیتلرنده بو فرق ، بر مهم رول اوینادینی ایچین شو مختصر مقاله ماهیت موضوعی اعتباریله مجموعه معلمه پک یابانچی عد ایدیله سه کرکدر .

بر آدامک ، هله بر منور آدامک سحیة عقلیه سی - ائک زیاده وضوح ایله - ملاحظات فلسفیه - نده کوروله بیلیر . هر کس ، (حیات - ثبات مسأله لری) حضورنده ، جدی بروضعیت آلینجه - حالته ودرجه قابلیتته کوره - تفلسف ایدر . اصطلاح معناسیله (فلسفه) باشقا ! . فقط تفلسف ایده بیلیمک هیچ کیمسه نک امتیازی ده کلدر . هر کسده - آزچوق - بوتور لودوشونمکه استعداد واردر . حامدوفکرت کی منورالفکر و مستثنی شاعر لریمز ، جدی مسأله لر حضورنده بر وضعیت مخصوصه المشر و - طبعی ! .. - ملاحظاته محبور بولونمشاردر . حال بوکه دوشوندکلرینی - کال بلاغته - سویله یه بیلن البته اونلر بویوک بر قابلیت کوسته رمشر . بناءً علیه :

حامدک بر فلسفه سی وار ، فکرتکده بر فلسفه سی وار .

بو محترم آداملر ، (فلسفه ده برده مذهب مخصوص موجودی در !) دیمک

ایسته مه یورم ! ..

(*) حامد حقنده یازدینم مطالعات ، کتابچی ایاس آفندی معرفتیه طبع اولونمقده در . آییجه مفصل بر رساله تشکیل ایده کلدر . مرحوم فکرت ایچینده ئویله بر شی حاضر لامقده م .

الذیوکسک طبقات فکریه به چقد قلمی زمانلر، هر برینک کندینه مخصوص
 بردوشونوشی وارکه حیاته بر بویوک معنا و قیمت ویرهن مسائل مبرمه نك صورت
 حلنده او (سیاق تفکر facon de penser) زیاده سیله مؤثر بر عامل مهمدر؛
 دیمک ایسته یورم. فضله اولارق بو دوشونوشلرک شکلی ایله اربابنک هویت
 معنویه سنی تشکیل ایدهن سحیه متمازه نك پک صبقی علاقه سی واردر صابنورم.
 حتی أصالت ذوقی و نزاهت حسیه سی اعتبار ایله پک (اریستوقرات aristocrate)
 بر آریست (نمونه type) سی اولان فکرتک سبب اعتزالی ده آنجاق بو نقطه
 نظر دن باقارق کشف ایدهر کبی اولویورم:

بوسوزلریم قارئین کرامه غریب کله جکدر. فقط بن بو غریبه بی شایان
 تدقیق و تتبع کورویورم. بالکنز بو صحیفه لر تفصیلاته مساعد اولمادینی ایچین پک
 مختصر معروضاتده بولوناجم.

* *

مقبر مؤلفنک کائناته و مسائل حیات و ممانه قارشى نقطه نظری، مزاج فلسفی-
 سنه کورهدر. مزاج عقایسی ده (مابعد الطبیعیون les métaphysiciens) ککنک
 عینی در. نشئه حیاتک فیض خارق العاده سیله لاهوتی بر جلوئه شباهه مظهر اولان
 حامد، جدی دوشونوشجه دائماً (تولوم اندیشه سی) ایله دوشونور؛ و دائماً
 ماورای طبیعده مهیم قالان أسرارى و مدهش معمالری تدقیق ایچین ذهن
 یورار. حیاتی تدقیقه حاجت کورمه دن یاشار؛ فقط ماهیت ممانی بوتون کائنات
 مشهوده دن، مزار لر دن، مرحومه رفیقه سنک روحندن، الهدن صوراره. بنلکی
 اونک قادر دوشونهن والى الأبد محافظه ایتمک ایسته یین بر آدام بیلمه یورم! فقط
 معمای خلقت دیدیکمز (هیكل ابولهل le sphinx) دن بر جواب الامادینی
 ایچین (عقل la raison) ی ایله کوکلی تألیف ایدمه مش بر شاعر متفکر
 نمونه سی درکه - کندی تعبیرنجه - (یأس العدم) ایله (امید بقا) آراسنده
 الیم تردد لرله ذهنی یوروب دور مقده و قافلسنی دائماً مزار طاشنه - مخزن سرائر
 اولان او ده میر قانی به! - وور مقده در.

(عقل سلیم bon sens) یی سوبله تدیکی زمان انقلاب عالمی - یعنی من الازل
 الی الأبد دوام ایدوب کیده ن (امر تکوین le devenir) ی! - محض حقیقت
 اولارق قبوله مجبور کورونویور. اونک ایچین (فکر عدم l'idée du néant)

ایله مایوس اولویور . بر (بودیست Boudhiste) فیلسوف کبی ، کمال و مال
سعادت یوقلقدده بولامایور . بالعکس یوق اولمقدن فنا حالده متحاشی در . بعضاً
مرضی برحالت روحیه کبی جلوه لر عرض ایدن بو (وضعیت ذهنیه - disposi-
tion mentale) حامدده (بنک حنی sens du Moi) نک زیاده سیله قوتلی و
(متحکم dominant) اولدوغنی کوسته ریر .

بالعکس قلب آلهنی دیکله دیکی وقت (امید بقا) ایله تسلیت یاب حضور
اولویور . حتی بو امید الی الابد یاشامق احتمالنه بشارت ویردیکی ایچین ، (یعنی
ینه بنک حنی یاشاندیغنی ایچین !) شاعرك وجدانه قوی بر (ایمان la foi)
شکلنه تمثیل ایدرک اوکا عظیم برقوت و تازه برنشئه حیات ویریور . هم تام
زماننده (یعنی متفکر حامدک منطقاً افلاس ایتدیکی برزمان بحراندده !)
بو قوتی بخش ایدیور . بوتأثیرات متخالفه نک ویردیکی نتایج دخی متخالف ،
حتی متناقض ایکی (عقیده doctrine) صورتنده دوغویور :

عقلک دلالتی حامدی (بدین لک pessimisme) کردابنه سوروکله دیکی
حالده ، کولکنک شهادتی یینه (نیک بین لک optimisme) عرشنه اصعاد ایدیور .
واقعا بودوشونجه لر هپ عندی شیردر ؛ حتی دوشونجه بیله ده کل ، بر
(میلان inclination) اقتضاسی در . قطعی دلالتله مقرون حکملردن معدود
اولاماز . بونک بویله اولدوغنی حامد ، بک أعلا بیلیور . فقط نه یاپسین ؟ . .
وجدانه - آنجاق امید ایله تأمین حضور ایده بیله ن کولکنه ! . - ناصل جواب
ویرسین ؟ . مرام آکلاتسین ؟ . .

ویرن - صفاتی دخی کبریایه عقلمدر .

بو عقل ایله کیریلیرمی بو کون بو میدانه ؟ . .

او عقل ایله فقط ایتمز ایسه م محاکمه می ،

نه سوبلیم که - بن - اولسون جواب وجدانه ؟ . .

دیور ، ویک صریح بر صورتده کوسته ریور که اک مهم مسأله قارشی مختلف
وضد وضعیتلر آلان عقل ایله کولکی تألیف ایده مه دیکندن دولایی شاعرك
ینی ازیلمکده در .

حامدده - یکدیگرندن ممتاز و معین - بر قاج کشی وار . بوفوق العاده شاعر ،

(پولی تیپیک politypique) بر شخصیتک کوزهل بر نمونه سی در . اونده اول

برچو جق روحی وار که کائنات مادی بی - حامد - اونک شن و شاطر کوزلریله
کوریور و سهویور . شاعری نیک بین ایدن و - بای حال - حیانه باغلایان
بو روحک نشه سی در . فقط باشایجه ایکی شخصیت معینه داها وار : بری
متفکر بر ذهن ، دیکری ده فوق العاده حساس و شاعر بر کوکل در .

رنجیسی (آجی حقیقت) ک - یعنی کیدوب کله مک قضیه سنک ! - مدافعی در .
حامد بو حقیقته اینانه جق کبی بروضعینه دونه رسه (نیهیلیست nihiliste)
کورونور ؛ وهرشایک عاقبت ، (هیچ nihil) اولاجغه بیان قناعت ایده رک
(یأس عدم) ایله بدین اولور .

ایکنجیسی (طائلی بر خیال) - یعنی حیات ابدیه نک ! - مفتون فسونی در .
حامد ، بو خیالک سحر تأثیرینه طوتولونجه (مؤمن croyant) اولور ، هم او وقت
بو اعتقادی مدافعه ایتمک ایچین عادتنا بر (عالم الهی theologien) کبی دلیلر
ترتیب ایدهر . اعتقادی ده تماماً (مذهب خیف orthodoxie) شکلی اوزره
جلوه کوستریر ؛ و - بالطبع - او آنده نیک بین در . لاکین بو تأثیرلردن
آزاده قالا بیلدیکی نادر زمانلرده (ریی بر قافا une mentalité sceptique) در .
مزاج طبیعی سی بودر ؛ ظن اولونا بیلیر . چونکه هیچ بر نوع شهیدن احتراز ایتمهز .
بالعکس - بر کیجه قوشی نک اصل آقشام قارانلغنده چیقوب دولاشمقدن حظ
ایتدیکی کبی - حامد دخی شبهلرک فضای دیجورینه دالوب آزچوق محترزانه
اوچشمانی سه وهر . بلاغت بیانی اصل اوزمان (جدلی discursif) بر شکل
آلیر . اک غامض مسائل لدنییه بی مناقشه یه کیریشیر ؛ اكددرین و حکیمانه
ملاحظاتی بو آلاجا قارانلقلرده کندیسنه ملهم اولور . فقط او ملاحظاتک جمله -
سی ده - بالطبع وبالضروره - منفی ، (یعنی اعتراف عجزه منتهی) در .

شکایان دقدرکه ، بو آدم اک غامض مسائل مابعدالطبیعه ایله ذهنی
یوردوغی حالده (اعمال بشریه actions humaines) حقنده تفلسف ایتمکی پک
سهومز . (فلسفه قیم philosophie des valeurs) ایله پک او قدر ایشی بو قدر .
لاکین سوله دیکم شوسوزلر یا کلش آ کلاشیلما سین ! .. بزده اونک مرتبه سنده
برتیارو محرری کله مشدر . تیارو پیسلی یازان بر آدم - خیالی اولسون حقیقی
اولسون - برچوق اشخاص تصویر ایدهر ؛ اونلری باشدیجه سجیه لری ایله کوستریر ؛
هم کیمینسی مدوح کیمینسی ده مدوح کوستریر . خلق ایتدیکی ویا خود تصویر

ایتدیکی اشخاصك سجایاسنی ، مزایاتی وقصورلرینی (صحندده au scène) یعنی فعلاً کوسته رهن بر محرر ، البته أعمال بشریه به قیمت بچیسور دیمکدر . بودوغرو بر ملاحظه در . لاکین بووادیده اختصاص ایدن محررلرک بر قسمی بر قضیه اخلاقیه بی مدافعه وتریح ایچین تیاترو یازار . بو (دعوالی پیسلسر pièces à thèse) لرده - شبهه یوق که - بر (فلسفه قیم) وارد ؛ اوراده أعمال بشریه ، بر معیار اعتقاده کوره تقدیر اولونور . حامد ، بوتورلو محررلردن دکلدرد .

بر قسم دیگر ده اشخاصك یالکوز وجدانلرینی تحلیل واحترصاتی عرض ایتک ایچین تیاترو یازار وجدانی کوسته ریر ، قیمت بچمهز . بونلرک مقصدی پسیقولوژی یا بمقدرد . کیم نه دیرسه دیسین بن حامدی بو طاقم محررلر صیراسنده قویا میورم . چونکه اثرلرنده کورولهن پسیقولوژی (تجربی و تحلیلی experimental et analytique) ده کل ، تحلیلی در . وبالخاصه (هنر ادبی) عرض ایتک ایچین یازیشدر . یالکوز (بر سفیه نك حسبجالی) استنا ایدیلسه کرک ! اونده بر (تحلیل روحی analyse psychologique) وار که دوغرو در . فقط شاعرک کندی أعمالنه و دیگرلرینک أفعال و حرکاتنه قارشی وضعینه باقیلرسه هیچ بر شیئه جدی بر قیمت ویرمه دیکنه حکم ایتک لازم کلیر . یالکوز ظن اولونا بیلیر که بو بو یوک آدم شو نقطه نظر دن (اوپورتونیست opportuniste) در !.. حتی هیچ کیمسه بی تنقید ایتمه ییشی ، بالعکس زیاده سسیله عفو میال بولونوتی اوطنی تأیید ایده رکی کورونور . فکر ت هیچ ثویله ده کلدرد .

دو قنور فیلسوف

رضا توفیق

اربیات

سلیمان نسیبک روح صافه

بیلیرمیسک که حیامدن آرتق ایگره ندیم .
یانکده بریر آچارسک بوآک بویوک نعمت .
- ۱۹ آغستوس ۳۳۳ - سلیمان نسیب

سنک ده گلادی اودردلر ، زهرلی ماملر ،
زاوالای روحگی هرآن دیدیکله یهن حسار
سنک ده گلادی بوتون ..
سن ایگله دک ، تولدک
گورونجه گوزلری یاشلی شوخسته یاورولری
بوزگده پاصلی صاری ،
گوروندی یأس ایله منسوج ورملی برهاله ! ..
برانطباع کدر ! ..
شو قویتو ایزه لر آلتنده ایچقیرآن ناله
براوقتا ییش بکلر ..
شو ماوی نیلوفر ،
شو باغچه لرده صارارمش ورملی ترکسلر
بره ر یتیم باقیشی
تأثریله آزه ردی او ایجه حساریگی
أسهن صباده دویاردک برانسان آغلا ییشی
بوایگله تیردی سنی ..
باشک وقور ومعلا ، سه وعلی برداغدی
گونش ده گل اوگا ظامتی شهقه لر یاغدی
صارارتدی عمریگی تکمیل بهار ایچنده بو قیش ! ..
سنک ده گلادی الملر ، سنک ده گلادی خایر
سن آشلادک بوسفالت ایچنده هرکس ایچین
زهرله نوب گیتدک .
تولوم ده گل بر شهادت . بو خاق ایچین یقیلیش
بو بر فضیلتدر .
سن ایگره نوب یاشامقدن جهانی ترک ایتدک
دویار فقط یینه روحک یتیملرک سنی ،
سزاریکک باش اوچنده سوروکله نهن صریض
برئوکسوروکلی فغانک بوخسته بسته سنی ...

روم ایلی حصاری ۱۵ تشرین ثانی ۳۳۳

۱ . مکت

اوغلمك عشق

— ۱ —

بر پدرك دفتر خاطراندن مقتبسدر :

حق آرتيق يكرمى ياشنى بولدى . شىمدى حالنده برچو جو قدن زياده
كنج اولمش بر ادامك آغيرلنى وار . مع مافيه بر قاج كوندر ، غريب بر بحران
روحي كچيرديكنه دقت ايديورم . كوزلرى داها دالغين ، يوزى داها آتلى .
دينله بيليركه معنوى برايصيتمه كچيريور . اسكى شطارتى تدرىجا آزالدى .
و وارلغنى صانكه بر كدر بولو طى صارمايه باشلادى . يملكردن صوكرا ، آرامزده
اسكىسى قادار او طورمايور و اوداسنه چكىله رك پنجره سنك بوغولو جاملرى
آرقاسندن ، ساعتلرجه مهم نقطه لره باقوب دالمايى ترجيح ايدييور .

حياتنده حصوله كلن بوتون بو تحوللره ، ياشنده صيق صيق طاشمايه
باشلادى رومانلرى ده علاوه اينجه ، حكم ايتك لازم كليوركه ، اوغلمك
قلبه عشق داخل اولمشدر . دوعدىنى كوندن بوزمانه قادار ، كندىسى ايچون
صرف ايتديكم اعتنالك ، بودرجه مشكلنه تصادف ايتمه مشدم . عجبا سوديكى
قادين كيمدر؟ و اوقادين طرفندن سويليورمى؟ اويله قادينلر واردركه عشقلىرى
بمضا بوتون برعائله نك فلاكتلرني ، وغوران برر مشوم آتشدلر . و عشقلىر
واردركه ، داها يكرمى ياشنده بر كنجك باشنه بيله ، اولومنه قادار غروب
ايتيه جك برسعات كوشى پارلا تيرلر . اوغلمى كندى حالنه ، عشقنك هيجانلرينه مى
ترك ايتملى ، يوقمه ، بابالغك بكا ويرديكى مداخله حقندن استفاده مى ايتملى يم .
اووخ ، بونى تعيين نه قادار كوچ ...

كونلرهمي تردد وانديشه ايچنده كچيرر كن ، چوق كورمش ، چوق ياشامش
اسكى بردوستمه تصادف ايتدم . رشديه مكشيلرينك ايلك تأسسنده برابر صنف
آرقاداشلغى ايتمشك . كوچو كدن بوى ، بكا آغابكلك ايتمش ، نصيحتلريله بنى چوق
دفعه ارشاد ايله مشدى .

— آمان ، عزيزم ، ديدم ؛ بكا يارديم ايت . باشمده بويوك بر اندیشه
وار . بيليرسك كه اوغلنه زياده جه دوشكون بر بابايم . يكرمنجى ياشنه قادار ،

اونی بر کل یتشدر کبی ، اک هیجانلی اهتمامله یتشدر دم . تریه سینه عاند
 اُک ایجه مشکلمری موفقیت و ممنونیتله حل ایتدم . فقط شیمدی مایوس
 و اندیشه لی بچم . اوغلمک قلبه عشق کیردی . برمدتدر ، حال و طور ی ، بونی
 آیقجه آکلاتیور . بیلمم که نه یامالی ؟ او یون ، قومار ، توتون ، ایچکی ، فنا
 آرقاداشلر ... اوغلمی ضبط و تسخیره چالیشان بوتون بو دوشمانلرله مجادله
 قدرتی کندمه بولدم و حالاده بولویورم ؛ فقط عشق .. بوچوق حیللی بردوشمان
 قلعه یی ایچردن فتح ایدیور . سویله عزیزم ، بوکا قارتی هانکی تدیرک لطفنه
 مراجعت ایتمه لی ؟

أسکی مکتب آرقاداشم ، اوزون حیات سنه لرینک ذهننه دولدوردینی فلسفه
 تجربهلرینه مغرور ، لاقیدی ایله اوموزلرینی قالدیره رق ساده چه شو جوانی
 ویردی :

— هیچ ، هیچ برشی یامامالیسک !

— ناصیل برشی یامامالی ... ظن ایدرم که بوزمانده اوغلمی تهله کده
 کورن بر پدرك وظیفه سی ، برشی یامامق دکل ، بلکه برشی یامق ، اونی
 قورتارمقدر .

— عزیزم ، اوسنک کندی اجتهادک . . . سنده ، علمنه زیاده کووه ن
 مغرور برعانه فیلسوفی اداسی کورویورم . بوزمانده پدرك ، نجه أسکی زمان
 پدركی کبی ، اوغوللرینک کنجک حیاتیه بودرجه مداخله کار برصورتده
 مشغول اولمامالیدرلر . اوغلمک ، قلبی عشقه قایدیردیغنی حس ایتدیگک
 دقیقه دن اعتباراً سکا تجربه کار و کنیش صلاحیتی بر په داغوغ قورومی کلش .
 کندگده همان مداخله حقنی و مطلقا برشیلر یامق احتیاجنی دویویورسک . حال بوکه ،
 نجه ، دهاها یگرمی یاشنده برچو جوغک ، بو کوچوک و ضررسز عشقی بویله
 مبالغه جی بر ذهنیتله دکل ، ساکن ، عفوکار ، خوش کورور برکوزله تلقی
 ایدیورمه لیدر . سنک بو حادثه یه مداخله کی هم لزومسز ، هم ده بهوده بولورم .
 حق یگرمی یاشنه واردی . یگرمجی یاشک ، برکنجک روح و خیالی اوزرنده ،
 نه دالغالی هیجانلر قویاراجغنی ، کنجککلگی پک آبی طانیدیغیم ایچون ، ایضاحه
 لزوم کورمه یورم . اوغلمک کنجدر ، خیالی قوتلیدر . سن اونی عشقده نه قدار
 تجریده چالیشیرسک چالیش ، سنی تأمین ایدرم که موفق اولامایه جقسک ..

اووخ ، بو کوزل استانبول بهارنده و بو الهی طبیعت ایچنده ، کونشلی ، پارلاق برکونک ییقامش ، شن چایرلرنده برکلهک حقیله دولاشان برکنجده کی عشق احتیاجنک اوکنه ناصیل کچله بیلیر ؟ بوکا امکان وارمی صانیورسک ؟

— عزیزم ، بن ، یکرمی سنه در ، اوغانی اک آبی اوغوللر کی یتیشدیره رک وظیفه سی حقیله ایفایه چالشمش بزبابیم . بو ، یالکز اونک دکل ، برآزده بنم کندیمک حسابنه در . آبی بر اوغول ، آبی برعائله ، سیغورطه یه قونولمش برعائله شرفی دیمکدر . ایسته مم که ، اوغلمی صاران بدبخت وفلاکتلی برعشق ، هم اونک ، هم بنم و هم ده بوتون سلسله مک حیثیت ووقارینی تهلکه یه قویسون ..

— او حالده ، اوغلمکی اوله ندیر ؟

— یکرمی یاشنده ، ها ...

— شو حاله نظراً بلکه کچ بيله ...

— خایر ، بونی موافق بولمام . یکرمی یاشنده بززوج ، هنوز آغزی سوت قوقان بر چوجوقدر . داها هنوز سسیجه سی ، عقلی ، فکری ، قلبی ، عائله تلقیمی تمامیه تشکل ایتمه مش عجمی برچوجوق .. بو یاشنده قورولاجق عائله بناسنک تملاری اوقادار ضعیف اولورکه ، دوامندن شبهه ایدیه بیایر . بو یاشنده چوجوغک هنوز ضربه لری اطرادسز قلبنی ، قیرق اللی سنه ایچون برقادینه باغلامق ، صانیرم که ، برآز کوچ اولور .

— پکی ، او حالده نه یاپه جقسک ؟

— نه می یاپه جفم ؟ حقیقی اوله ندیرمه یه جکم ؟ فقط اونک بوکنج وتازه حیاتی زهرلایه بیه جک اولان بو عشق ده ، اکر اولیه ایسه ، قلبندن چیقاراجم . فنا عشقلر ، فنا طالعیرک اک بویوک مولیدر . حقیقی بدبخت ایدیه بیه جک بوتون تصادفلر ، حیاتمک صوکنه قادار ، قارشیلرنده ، یکرمی سنه در قلبی اولای هیجانیه تیره بن بوبابانی کوره جکلردر .

— الله موفق ایتسین .

آراقاداشم ، بوتنیدن سوگرا ، وداع ایدوب کیتدی . فعالیتیه باشلادم . حقیقی کندیسنه حس ایتدیرمه دن فضله جه مراقبه ایدیوردم . برهفته اول ، تصادفک مهم بریاردیمنه مظهر اولدم . یا کلیشقله اودامه کتیریلش ، اوغلمه عائله بر مکتوبی بلیرسزجه آچارق ، بعض معلوماته دسترس

اولدم . منکشه رنگلی اوفاق برکاغد .. اوستنده غیر منتظم ، چاریق ، املاسی
 بوزوق سطرلر . افاده لرده عادیلک یوق .. نزیه ، تمیز برقاچ جمله ..
 وثیقه مک محتویاتی محدود اولقله برابر،ینه خابلی شی او کره نیورم . اوغلمک
 معشوقه سی حساً عادی ، قابا بر قادین دکل . . سویله دیکی سوزلردن بزم
 محله ده اوطوردینی آکلاشیلور . « بزم اوك پارماقنی او کندن کچر کن » دیور .
 دیمک اولرینک او گنده پارماقنی وار شیمدی یه قادر برچوق دفعه بولوشدقلری
 بللی . حتی بومکتوبله صوک ملاقات تکلیفی ده قبول اولونویور . (سزده)
 کوروشورز ، دینور . (بزده) ، یعنی بزم اویمزده .. اوو .. ایشته .. قا
 متره سی ، آنه سنک یاشادینی چانی آنه صوقق .. ایشته بونی بووک بر کفران
 عد ایدرم . فقط ناصل مانع اولملی ، یاری !
 دوشوندیکم تدیری اجرایه قرار ویره رک ، ظریفی دقله قابادم و اوه عودتنده
 حقی یه ویریلک اوزره ، خدمتچی یه بیرا قدم . آقشام یماکندن جوکرا ، هنوز
 اوداسنه چیقمان کندیسه دیدم که :

— حقی ، اولادم ، بعض کیجه لر کچ کیورسک وحس ایدیورم که زبلی
 چالارق ، بزى راحتسز ایتش اولقدن اندیشه ایدیورسک . آل سوا ناختاری ،
 کلدیك زمانلر ، آچوب کیرمک ، سنک ایچون داها قولای اولور .
 متعاقب کیجه لرده ترصد ایتدم . کندیسندن باشقا هیچ کیمسه کله دی .
 تدیرمک تأثیری کورولمشدی . دوغر و قیبلرک امنیت واعتماد حسلرینه مراجعت ،
 بعض کره قاپیلری سورمه له مکدن داها صاغلام بر اصولدر .
 ایرته سی کون برمکتوب ، ودیکر کونلرده داها برچوق مکتوبلر کلدی .
 عجاینه اویمزده بولوشویورلرمی ؟ ظن ایتهم . کندیسی شیمدی داها صیق
 دیشاری چیقور و کتابلریله داها آز مشغول اولویور . مع مافیله ، کورونوشه
 کوره ، پک تلاش ایدیله جک بر عشق اولمامالی .. کیم بیلیر ، بلکه ده بابارک
 « کورمه ییورمه لری » داها موافق اولان ، کلوب کچی عشقلردنر

حسین راجب

طبیعت و تربیه

ژاپونیه ده مکتبلر

- فرانسزجه دن -

أک لاقدر برباس، اک سطحی برمدقق بیله، ژاپونیه ده قالدینی مدتجه ژاپون مکتبلرله تماسدن کیمسی برتارامار؛ اک مشهور برلرده اولدینی قادار اک تنها گوشه لرده ده طاقم مکتبلرله تصادف ایدر.

عمومی باغچا لرده کوچوک مکتبلرک مسرور و شادان کزدکلرینی، قوملر اوزرنده صیجرا دقلرینی کورورسکنز. . و یاخود، کیجه، توز ایچنده اوزون برسیاچندن دون، اللرنده کاغددن قارلری اولدینی حالده، برقافله به راستلارسکنز. کوچوک کلکدن اعتباراً چوجوقلره ویریلان بوسیاحت اعتیادیدن، ضیاویشیلک الله و یاقین تمان و الفتن مقصد کنج ژاپونلرده طبیعت ذوقنی او یاندیرمق و ارامه ایتمک، وطنلرینی سودیرمک و بوضورتله اونلرده حسیات ملیه پی بوکستمکدر.

فقط، یالکیز بوضورتله برتربیه بدیعیه ایله اکتفا اولونماز. هر نوع فابریقه لری و تجارت لیمانلرینی کزدیررلر. اشیا درس لری ده، ممکن اولدینی قادار، بالذات اشیا مواجهه سنده یاییلیر.

یوقوها ماده بر تجارت بحریه قومپانیه سنک مأموری اولان بر ذات دییورکه : ژاپون معلم لری کندی طلبه لرینی ساحده بولنان برکمی پی زیارت ایتمک ایچون تشویق ایدر لر.

«سیاحتلر و کزینتی لر یا بق مکتبلر ایچون عمومی رعادتدر. فقط بوراده ایکی دورلو سیاحتی بر بریدن آیرمق ایجاب ایدر. بری، داها زیاده اگله تمک ایچون تعطیل ائناسنده یاییلان سیاحت؛ دیکری ده تاریخ، جغرافیا و یاخود کزینتی ایله علاقه دار اولارق یاییلان سیاحتلر. حتی، اک کوچوک چوجوقلر بیله کزینتی یاپارلر. متوسط و عالی مکتبلرده - که بوللرده مکاتب عسکریه ده

داخلدر - بعضی دفعه طلبه كوچوك مانورملر یا پتی اوزرده چیقارلر. ای اداره ایدیلدیکی حالده اخلاقی، فکری و بدنی تربیهده پک بویوک اهمیت و فائدهسی اولان بوکزینتی لر سوء استعمالاناده میدان ویرییورلر.

اسبق تربیه ناظری بارون کیغوشی Kikuchi یوقاریده کی مطالعهی ۱۹۰۷ تاریخنده لوندرده ویردیکی برقونفرانسه درمیان ایتشدی.

بودوشونجه، طبیعی بعض احتیاطلرده مراجعت مجبوریتنی تولید ایدیوردی؛ فقط چوجوقلره حیاتی اوکره تمک، وقار و حتی غرور ملی تیلقین ایتک ایچون بوسیاحتلرک غیر بل اعتراض فائدهلری وارد. غریدن کیش برکمی یی کزه جکلر؛ یاخود مقدس بر معبده کیده جکلر، یاخود محشم بر ظفرک خاطراتی صاقلایان روس و یاخود ژاپون زرهلیرینک انقاضی و یاخود طویلری کوره جکلر...

بومدن و وطنی طرز تربیهی طانیق و طانیق موافق دکلیدر؟

*
**

ژاپون معلسلری طلبهسی ایله برلکده قوره حرب میدانلری طولاشمشلردر. توکیوده صوک ایلول آبی طرفنده شینوبازو Chinobazu کولنک آغاچقلری اوکنده، کونشک ضیاسیه مالک حاره مستعمره لرندن بر حکمدارستانی کبی پارلایان، بیاض طاشدن معمول بر بنا داخلنده مستعمره لره عاند بر سرکی وجوده کتیریلشدی. اوزون کوملکلری ایله خلق، کوچوک بر کوشکده عندا آز، فقط اصلا یورولمایان چالغیجکلرک نغمه لرینه طوغرو ایلرله یورلردی. غزته لرده بویوک حرفلره اعلان اولنان بومستعمره سرکیسی نطقلر و بر ضیافت ایله محشم بر صورتده کشاد ایدیلشدی. فورموزدن ساخالینه قادر بوتون ایمپراطورلک مجموعه نباتات و حیواناتی اوراده تشهر اولونویوردی. پارلاق رنکلری و قیورجیق صاچلری ایله آنوس Ainos لر، ملنک ادوار عتیقه سنک ذی حیات شاهی کبی ابتدائی قولوبه لری اوکنده طور یورلردی. بونلرک یاننده فورموز یریلری بولونویوردی. ژاپونلر، تبعه لری حقنده کی حسیات متواضعانه لرینی اظهار ایتک ایچون اولاجق، بویریلری (تیا ترا مپریال) ده قبول ایتشلردی. سرکی نک مرکزنده سینا ما طوغراف متادیاً ژاپونیا

ایمپراطور انک عظمت و قدرت جانی تصویر لرله خلقه کوسترمه و آکلاتمه
چالیشوردی . بوندن مقصد، یالکز فائده لی و اکنجه لی منظره لر ارانه سی دکل،
عینی زمانده متمدن و لطفیکار حکومتک رسمی برنمایشیدی . مؤسسلیرینکده
مقصدی وجهله ، بوآک یوکسک درجهده بردرسدی ، برتعلیمدی .

بودرسه اشترک ایده نلرک برنجیسی ژاپون کنجلیکی اولمایدی . هر کون ،
لاینتقطع ، برصورتده مائی هاقاملاری ، قارا قاسکتلی ایله مینی بیکلردن
متوسط مکتبلرده او قویانلره قادار برچوق قیزلر وار ککلر مسرور و مستریخ،
کورولتوسزجه جامکانلرک اوکارینه یاییلیورلردی . بعضاری برر اشارت، کمیسی
صاری برقیرزانتهم ، بر چیچک ، بر مدالیه طاشیوردی . کوچوک چوجوقلر
کندیلرینه تخصیص ایدیلش تراموایلردن ژیمناستیک مشی وطوریه اینیورلردی .
شایان دقتدرکه اوزاقلردن، اوجرا یلردن ده معلملرینک نظارتی آلتنده برچوق
طلبه کلیوردی . بوتون بوچوجوق عالمی ، کورمک و یاشامق مسرتلری ایچنده
چالغانوب طورویوردی . بونلر ، هیچ شهبه سز ، کندی بابالری طرفندن
قازانیلمش یکی میرائی ، کندی کنج حرص واملرینه ، تجسسلیرینه تکلیف
اولونان بو « پک بویوک ژاپونیا » یی کورمک ایچون هر طرفدن قوشمش و گلش
بیکلرجه شاگردلر ایدی .

**

بدنی ، اخلاقی و بدیمی حفظالصحه ، وطنپرورلکک و صداقتک تربیه سی ..
ژاپون معلملرینک مکتب سیاحتلری ائناسنده دوشوندکلری شیلر ایشته بونلردن
عبارتدر .

بوجاذبه دار اصول تعلیم ، ژاپون محیطنک خصوصی قابلیتلی طولاییسیلهده
مظهر سهولت اولمشدر . سیاحت ایچون اک مساعد برمملکت بیله ژاپونلر قادار،
اوراده کز مکه سعادت طویان برقومه مالک اولمامشدر . بوخصوصده ، اک
فقیرلرینک بیله ، یالین آیاق، مسرورانه (نانتسان Nantai-san) کبی یوکسک
طاغله (ایز - yss) کبی مقدس محلله چقدقلرینی ذکر ایتمک کفایت ایدر .

نافع عطف

سامی بک حقنده قونفرانس

سامی بک وفاتی ، عملکتمزک بوتون متفکری عاقلنده صمیعی ودرین تأثیر
 او یانیدردی . مطبوعات مرحومدن مختلف زمانلرده واوزون اوزادی به بحث ایدی ؛
 یاقنده خاطرهسنی تأییداً برده کتاب نثری ایچون حاضرانده بولونولقدده در . بوجهدن
 اولارق ، اولکی هفته طرفنده ، مرحومک ریاست ایتدیکی تعالیم و تربیه جمعیتی کاتب
 عمومی اسماعیل حق بکده جمعیت مرکزنده بر قونفرانس ویردی . سامی بکی آبی
 تشخیص ایدهن بونفرانسی ، تلخیص ایدهرک ، بوجه آتی درج ایدیورز :

سامی بک روحینی . خیالپرستدی . خیالترینه بعضاً بدیعی وانسانی بر
 مفکوره ماهیتی ویرمشدی . حس سلیم ، عقل سلیم صاحبی معناسنده ذکیدی ،
 حدسی قدرتی بویوکدی . برطاقم معضل مسئلهلری محاکمه واستدلال طریقندن
 زیاده حسنک سلامتیله کشف ایدیوردی . حساس ایدی . اوافق وقعهره متأثر
 اولیور ، آجیقلی شیلری درد ایدینیوردی . بوتون اصیل تورکلرکی محویتکار
 ایدی . محویتنی غایت کبار بر صورتده یاشاتیوردی . تورکک بویوک برسجیهسنی
 کندیسنده تمرکز ایتدیرمشدی : حسبی ایدی . غیر ایچین چالیشیوردی .
 چوجقلری سویور ، حمایه ایدیوردی . اُک قلبی معناسیله ملتپروردی . خلقدن
 ایگره نمز ، ملتی حقنده امید وایمان بسیله یوردی . دیندار ایدی . الهی
 سهور ، الوهیتی اُک دوغرو معناسیله تعریف ایدردی . تفرعاً تجلیینی
 برقصوردی . بوقصوری افاده سننده کی ابهام ایله برلشهرک بعضاً دهاسنی
 آکلاشیلماز برشکله قویاردی . دالغینجه ایدی . غریب بر محافظه کارلنی واردی
 فقط تجددک دوستی ایدی . محافظه کارلنی تأمین ایدیهمین تجددده قارشی اظهار
 ایدردی .

تربیلری حقنده کی فکرلری ، نظریلری . ارثیت حقنده نظریهسنی واردی ؛
 ارثیتک ایلك حیات دورلرنده ، عقله ، فکری تربیه به محکوم اولاجغنی ادعا ایدردی .
 بوضورتله تربیه نك حکومتنی ادعا ایدره . چوجوق تربیه سنه بویوک اهمیت ویرره ، اُک بدین
 تربیه جیلری امیدوغرمه دعوت ایلردی . فکرلرک حسله شهرک نهایت فعله قلب اولاجغنی
 بیلردی . (فوییه) نك (فکر - قوت) نظریه سنه اینانمشدی . کندی عالمنده بر

(براغماتست) ایدی . بوقناعتیله تورکیده (ویلیم جهیمیس) ی تمیل ایدیوردی . بدنک قوتنه ویردیکی اهمیت بیو کدی . تربیهده آچیق هواالسانی ایسته یور ، ضعیف چوجوقلر ایچین (تعطیل اوبه لری) دوشونییوردی . سپور عشق قوتلیدی . سپور مسابقه لری برکنج کی حرارتله تعقیب ایدیوردی . ایزجی البسه سی کیوب فوطوغرافی آدیرمای غریب بولمادی . مکتبلرده اوکله دن صوکر ایش یاپدی ریئاسنی ؛ بدن حیاتی تأسیس ایدیله سنی مصرانه طلب ایتدی . فکر تربیه سنده بر مجاهددی . فکر تربیه سنک شیئی وشخصی تجربه یه مستند اولمائی ایسته یور ، تدریساتده تجربه لره بویوک بر موقع ویرییوردی . رسمی ، آل ایشنی بو تربیه نك بر متمعی صایبور و بوتون فکر لر مزك منشأی اولارق اخلاقی و بدنی فعالیتیزی کویسته رییوردی . اخلاقه ایمانی هر بشیدن قوتلیدی . اخلاقی فردی ، اجتماعی ، الهی وظیفه لر دییه تعریف ایدره ك فردی اجتماعی تربیه کی دینی الهی تربیه یی ده اهل ایتیه یوردی . دین تربیه سنده عمل ایسته یور عمل سز ایمانه رغبت ایتییوردی . دینسز بر ملت چیلکه شدتله اعتراض ایدیور . دینی ملتک عنصری کویسته رییوردی . اخلاق تربیه سنده واسطه سی اقناع ایدی . « محبت امر اولونماز ، سرایت ایدر . » دیردی . ملیت تربیه سی ایسته یور . تاریخله ملی صنعتی بو تربیه نك واسطه سی کویسته رییوردی . مسلك تربیه سنكده لزومه قانیدی . مسلك تربیه سی ویرمه یین بر معارفی نقصانله اتهام ایدیوردی . اونك ایچین آل ایشی دارالمعلمینی فکرینی اورتایه آندی .

ضربتاری ، تشبته یی . - بالذات مربیلک ایتدی ، طلبه یتشددیردی . (علم تربیه اطفال) آدی بر کتاب یازدی ، (اصول تدریس و تربیه تعلیمنامه سی) ك نظام ، انضباط و صحت قسملری یازدی . حکومت آداملرینك أک خالص بر الهامکاری ایدی . تدریسات ابتداییه پروگرامنه ریاست ایدرکن أک حر فکری قیون و مدافعه ایتدی . دارالفنونده قادنلره مخصوص عمومی درس لر کشاد ایتدی ریه یه موفق اولارق قادین دارالفنونك وقادین جریانك ایلک تمیل طاشنی قویدی . ملی تعلیم و تربیه جمییتك تشکلنده خدمتی کورولدی . وأولوم

یتاغنه یا تجیه قادر ذهنیه و فکریه بو جمعیه خدمت ایتدی . جمعیتده قادینلرله
 ارککلرک برلکده قونفرانس دیکله مه لری فکریی اجتماعی بر فکر و اخلاق کبی
 مدافعه ایتدی . بوتون عالمی فکریه ارشاد ایتدی . قلبی بوتون محیطنه سرایت
 ایتدی . فعللری ، عمللری فدا کارلره نمونه اولدی .

یکی نشریات :

« کلمه اصولیه الفبا »

بوسنه زهت ثابت بک ، « کلمه اصولیه الفبا » آدی بر کتاب نشر ایتدی .
 بو اثریه مؤلف ، الفبا تدریسده شمعییه قادر بزده تطبیق ایدلمکده اولان
 اصولدن غیری بر اصولی توصیه ایدیور .

اترک باشنده کندیسینی بویه بر اصول بولمایه سوق ایدن اسبابی ایضاح
 ایشدر . فی الحقیقه چو قورایلک قراننده محاکمه دن زیاده حافظه به ، اعتیاده و تقلیده
 مراجعت ایده رلر . بوندن باشقا چو قورلک قوللانقلری کلمه لر محدوددر . زهت
 بک چو قورله عائد بزده نشر ایدلمش مختلف کتابلره مراجعت ایده رک ۷ - ۸ یاشنده کی
 بر چو جوغونک قوللانقیی لنتلرک ۱۷۰۰ - ۱۹۰۰ ی تجاوز ایتدیکنی اثبات ایلکده درز .
 برنجی درس :

بوکون بن بر قوش کوردم
 بوکون سن بر قوش کوردک
 بوکون او بر قوش کوردی

جمله لرینی و بوجه لرده کی کله لری متعدد دفعه لر ، مختلف وضعیتلرده اوقوتقله باشلا یور .

بواصول قرائی بروسده مختلف قابلیتلرده ۷ - ۹ یاشلرنده قیز چوجوقلرینه تطبیق ایتدک . کونده یاریمشر ساعتدن ایکیشر درس کوستردک . ۲۶ جزیران ۳۳۳ تاریخده باشلا یان درسیمز موفقیتله ۹ تموز ۱۳۳۳ ده کتابک اون برنجی درسنه کلدی . ۱۶ تموز ۱۳۳۳ ده ۱۸ نجی درسه کلدک . بوندن سوکره کونده یاریمشر ساعتدن اوچ درس یابدق . ایکنجی آیک نهایتده چوجوقلر اللرنده کی کتابلری بیتیرمشلردی . ابتدائی برنجی صنمئلر ایچون یازلمش مختلف قرائت کتابلری - هیچ طایمادقلری و اجزاسنی کورمه دکلری کله لر مستثنا اولمق اوزره - اوقومنه موفق اولویورلردی .

بو اصول ایله چوجوقلر هجلامه نیک و یردیکی ازعاجدن قورتولمشلردی . اوقودقلرینی آکلایورلردی . سوکره کله لر هجلمه فریق ایدیلرکده اوقودولدینی ایچون چوجوق ترکیبه مراجعت ایتمک صورتیه باشقا کله لرده اوقویاییلوردی . نوصورتله یعنی تحلیلدن ترکیبه کچمک صریحه ده حافظه یه فضله یوکنمش اولمق محذوری ده مندفع اولویورلردی .

سکیز قیز چوجوغی اوزرنده کی تجربه موفقیتلی نتیجه و یردی . قرائت آنجاق تریبه فکریه یه بر واسطه در ؛ الفبایی ، قرائتی برغایه اوله رق دوستونمه مک ایجاب ایدر . چوجوقلر اوقومایی اُک قولای هانکی اصول ایله اوکره نییورلرسه اونی قبول و تطبیق ایتمک چوجوقلرک عمر و حیاتلرینه حرمت دیمکدر .

معلم آرقاداشلر مزدن بر چوقلرینک داها بوالقبا اوزرنده تجربه لر یایمالرینی و نتیجه تجربه لرینی صمیمی بر صورتده بیلدیرمه لرینی تمنی ایدررز . بر اصول ، آنجاق تجربه و مناقشه سایه سنده تقرر و تأسس ایدر .

مجلس مبعوثانہ و معارف :

سابق معارف عمومیہ ناظری شگری بک افندی ۶ کانون اول ۱۳۳۳ تاریخلی مجلس مبعوثان اجتماعندہ دارالایتاملرک تخصیصات منضمہ سی قانونی مناسبتیلہ دارالایتاملرک تاریخیجہ سی حقندہ قیمتدار معلوماتی احتوا ایدہن بیانات آئیہدہ بولومشردر :

« دارالایتاملر ، ۱۲ تشرین ثانی ۱۳۳۰ سنہ سنندہ تأسیس ایدلمدر . دارالایتاملری تأسیسه سائق اولان سببیہ ده عرض ایدم : دولت ، سفر رانگی و حری اعلان ایدمدر . سوکرا ، بعض دول مخصوصہ ، مؤسسائی قایامق مجبوریتندہ بولوندی . بو دول مخصوصہ مؤسسائی میانندہ برجوق دارالایتاملر واردی . بو دارالایتاملری قایانجه ، اورادہ بولونان چوجوقلر - کہ عثمانلی چوجوقلری ایدی - آچیقدہ قالاچتلر ، سفیل اولاجقلردی . بونلرک سفالتلرینہ سدچکمک ایچون اوللری ابانہ ایدمچک دارالایتاملر تأسیس ایتک لازم کلدی . ایشته ۱۲ تشرین ثانی ۱۳۳۰ تاریخندہ ، بویولده بر اسباب موجبہ ایله مجلس وکلاہ مراجعت ایتشدیم . اورادن برقرارنامہ ایله مارته قادر لازم کان تخصیصات ویرلدی . بو تخصیصات ایله دارالایتاملری آچدم . فقط ، دارالایتاملری آچار آچماز ، قارشیمزدهدایت بویوک بر احتیاج کوروندی . او احتیاجده ، بالقان حربندن سوکرا بو طرفہ ہجرت ایدہن برجوق اهالی میانندہ ، کیمسہ سز برجوق چوجوقلرکده موجود بولونمائی ایدی . بو چوجوقلر ، شونک بونک حمایہ سنہ صیغینہرق کلشلر . فقط بر طرفہہ ملجأ بولامادقلری ایچون برچوغی آچلمدن ، سفالتدن اولسکہ محکوم بولومشردی . ایشته بز ، دول مخصوصہ مؤسسائی قیادقن سوکرا اورادہکی چوجوقلری حمایہ ایتک ایچون موسسات آچدیغیز صرہدہ ، بو چوجوقلرہدہ راست کلدیگیزدن بونلریده آلفہ مجبور اولدق . بناہ علیہ ، ۱۳۳۱ سی بدایتندہ تخصیصاتک تزییدینی ایستہدک . مجلس عالیگیزدہ بونی ، دارالایتاملر نامتہ ، قبول ایتدی . دارالایتاملرک تأسیسندن بیدی آی سوکرا حکومت ، اولاد شہدایہ داہا معتنا بر تریبہ ویرمک ایچون بکی موسسات آچق لزونی حسن ایتدی . بونک ایچون اولاد شہدا ویرلوسی نامیلہ برورگور احداث ایلدی . »

شگری بک افندی ، دارالایتام بودجہ سنہ دائر اوزون ایضاحات ویردکدن سوکرہ مصرفی استکشار ایدہنلرہ قارشی شو جوابی ویرمشردر :

« بندہ کزہ قالدیرسہ معارف نظارتک درت بش یوزبیک لیرا آلماسی مسئلہ سنی مجلس عالیگیزدہ میدانہ قویمق ، بومملکتک حیثیتی ایچین برلسکہ تشکیل ایدہر . (بک طوغرو

صداری). معارف نظارتی بوکونیکی تخصیصاتیله کندینی دیریلته منزه. بولغارستان حکومتی ایکی سنه اول، اوتوز درت میدون «لهوا» یعنی بریجق میلیون لیرالقی معارف بودجه سنه مالکدی؛ ایکی سنه ظرفنده ایسه بومقداری الی بدی میلیون «لهوا» یه چیقاردیلر. یعنی معارف بودجه سنی تقریباً اوچ میلیون عثمانلی لیراسنه ابلاغ ایتدیلر، حتی کینلرده برطب فاکولته سی تأسیس ایتک ایچین بودجه لینه ینه تخصیصات قویدیلر. ملکاً ونفوسی اعتباریله بزم ربعض اولامیان بولغارستانک بوکونیکی بودجه لری، بزم بودجه مزدن اوچ دفعه فضلهدر. فقط بو، بویله اولونجه، بزده بیچین اولمادی، دییه تأسّف ایدلم. بو، مجلس عالیگزده ذکر اولوناجق بر مسئله دکلدیر.

صوکرا ایتامک، مختلف دواثرجه اداره ایدلدیکنی سویله دیلر. مهاجرین اداره سی، بویوک کوچوک، بالعموم مهاجرینه باقی مجبوریتنده در. بزده دارالایتملری توسیع ایتمک ایسته دک و مجلس عالیگزده مکرراً عرض ایتدیکم کی دارالایتملرک موجودی اون بش ویا اون آلتی بیکدر دیدیم؛ فقط بوکون، موجود اون بربیک آلتی بوزدر، دییورم. چونکه بونک سببی واردر: مدیریت عمومیه تشکیلاتی یاهدقن صوکرا ارزاقک بوغلاسی قارشیدینده اون بش، اون آلتی بیک ایتامی اداره ایدمدک و بو ایتامخانه لرک بر قسمنی قایماغه مجبور اولدق که اکثریسی سیواسده در. بونی، یورکلریمزک قانی آقارق، مع التأسّف قایاندق. اکر قابل اولسه بدی اومهاجرین اداره سنک النده کی ایتامده آلدق. چونکه مهاجرین اداره سی، بویاتی یالکز بیدروب ایچیریور، اولومدن قورتاریور. حالبوکه بز، هم اولومدن قورتاریور، همده کندیلرینه، آنی ایچون، برحیات ویریورز؛ یعنی اونلری علمه، صنعتله تجهیز ایدیورز. بناء علیه قابل اولساده اونلری ده دارالایتملره یرلشدیره بیلسهک.

صوکرا، اولاد شهیدا ایچین یاپیلان مؤسسایک عددینی چوق کوردیلر، افندیلر، سزه عرض ایدرم که بز، دول خاصمه نک بوکی مؤسسای قایاندیغمز زمان، اونلرک آچمش اولدقلری دارالایتم مؤسسای، یوزدن اکسیک دکل ایدی. اجنبیلر، مملکت مزده فدا کارلق ایدرک یوزی متجاوز دارالایتملر آچمشلردی؛ حالبوکه بومملکت، هنوز بردارالایتم آچامشدی. فقط، قبول ایتدیکمکز بودجه سایه سنده بونلری آتمش بشه چیقاردق. قایاندقلر مزله برابر سکسانی متجاوز ایدی. بو آتمش بش دارالایتم ایسه کافی کله یور. بناء علیه بونلری نه قادار تزید ایدرسهک مملکتته اولساقده خدمت اتمه اولورز. صوکرا، بروغرام خارجه مؤسسای بیلمه. بز، پروگرامک حارسده بردانه مؤسسه آچادق. نرده بر مؤسسه، نرده بر بنا و نرده بر یتیم، نسلی ایدیلرک بریاور بولدی ایسهک اوراده بردارالایتم آچدق.

مطبوعات :

قومار علمپنده

مجلس مبعوثانك ۱۷ كانون اول تاريخي اجتماعده اوبون كاغدلردن آينه جق رسم استهلاك حقده كي قانونك مذاكره سي مناسبيله مبعوثلر من قومار مسئله سنه دو قونديلر . وبو مسئله يومي غزتلر مزده ده ، بالخاصه طينك ۲۰ كانون اول ، اقدامك ۲۱ كانون اول ۱۳۳۳ تاريخي نسخه لرنده مناقشه ايدلدى . ترجمان حقيقتده بجه قاريشدى . ونهايت حكومتده بوتون درآره بر تعميم يازاراق قومار علمپنده شدتلى طاورانا جغنى آكلاتدى .

استانبول مبعوثى شفيق بك مجلس مبعوثانده كي بياناننده قومار اوينايانلرى اوج طبقه آيريوردى . واصل مدهش قومارك « تفتيش ونظارتدن آزاده بويوك قومارخانه لرده اوينانديغنى واولجه قومار موجب عاروحجاب بر حركت اولوق اوزره تلقى ايديليركن شيمدى موجب شرف وحيثيت بر حال ديه تلقى ايدليكنى وقومارده مبالغ عظيمه غيب ايدن تجارلرك بو ضربلرني احتكارله تايمين ايتمكده بولونقلرني » سويله يوردى .

قومارك فردى واحتماعى ضررلرى بك مدهشدر . بويله نك اوكنه كچمك چون مطبوعاتك ، مكسبلرك چالشماسى البته لازمدر . اورته ده قاپاديلاجق بك چوق احتياج ، صوصديريلاجق بك چوق ماتم واركن كيف وهوس اوغرنده بيكلرجه ليرا اقيتمق مى ووطنى لايقيه برتريه آلامايانلرك ايشيدر . ثروت ، اونى حس استعمال ايمه سنى بيلنلرك الند مفيد اولور . مكسبلرنده ، عايله سنده ومحيطنده مفكوره سنه باغلى برتريه آلامايانلر ، اله ثروت كچنجه اونى يادبدده ، زينته ، ياخود بويله قومارده وعشترته قوللا نيرلر .

بعض اقتصادچیلرمن بزده « قاپیتالیزم » طوغویور دییه سونیورلر؛
فقط دوشونمه یەرلرکه اخلاق ملیه آلین تریله قازانلیان پارالک سحر و جاذبه سی
آلتنده بوزولویور . بزده « قاپیتالیزم » دوغویور دیه نلر بر آزده بو پارالری
الرنده طوتانلره ملی ، وطنی ، اخلاقی . . . ترییه ویرمه یی دوشونسه لر البته نتیجه
داها مسعود اولوردی .

« اقدام » بوبلیه نك بزده سرعت انتشاری اسبابی باش مقاله سسنده ایضاح
ایتمشدر : « بر چوق کیمسه لر ، کندیلرینی ادبیات ، موسیقی ، صنایع نفیسه ،
سپور ، تیاترو ایله مشغول ایده جك جمعیت بولامادقلرندن قوماره انهماك ایتمکده
اولدقلری کبی احتکارله ، سبه که لاسیونله الیه ایدیلان پاراده قومارک دیکر بر
سائق اولویور . »

دردک اساسنی بو صورتله شرح ایتدکن سوکره تداو یسنی ده شویله بولویور :
« ادبیات ، موسیقی ، تیاترو ، سپور . . . بونلرک فعاله حمایه سی لازم . طبقه
علیاده بو اعتیاده توبه ایتلی وطبقات سائره بونی فنا کورملی . »

معارف و تربیه ستونی :

مهم برقرار

استانبول دارالفنون ادبیات فاکولته سی مجلس مدرسینی ۱۸ کانون اول ۲۳۳ تاریخنده کی اجتماعده شو قرار ی ویرمشر : « استانبول دارالفنون ادبیات فاکولته سی مجلس مدرسینی هر هانکی بر مدرس ویا معلمک تجارتله اشتغالی معلمکک اخلاق مسلکی سنه منافی بر حرکت عد ایتدیکندن هیئت تعلیمی سی اعضاسندن بویله بر حرکت تشبث ایدن بولنورسه اونکله توحید مساعی ایده مه به چکنی اعلان ایدر . »

دارالفنونمزدن بزه یالکنز علم بیکلرز . واوراده کی مدرسلمرمنکده بوتون حیاتلرینی علم اوغریسنه وقف ایتش اولدقلرینی کورمک دیلرز . بر دارالفنون معلمک کتابلرینی وتدقیقلرینی بر اوراق دورلو دورلو منفعتلر آرقاسنده قوشماسنی « اخلاق مسلیکیه » به منافی کوردن مجلس مدرسینک بر قرار ی شبهه سز پک مصیدر .

تربیه مجموعہ سی . — فن تربیه انجمنی طرفندن بوآی طرفنده « تربیه مجموعہ سی » نامیله چوق قیمتدار وزنکین بر مجموعہ نشر اولمشدر . مجموعہ ایکی آیده بر انتشار ایده چکدر .

تربیه مسئله لرنده اک صلاحیتدار ذواتک مقاله لرینی احتوا ایدن بویکی آرقاداشمکک طلوعنی بو یوک برسویجمله قارشیلادق .

جهانک بو یوک بر انقلاب اجتماعی به حاضر لاندینی بر زمانده تربیه مسئله لرینی صیق صیق وایچدن ایخه به موضوع بحث وتدقیق اتمک لازمدر .

مجموعه بزه بو ایلمک نسخه سنده انجمنک بو کونه قادر اولان مساعیمی حقنده ده معلومات ویریور :

تربیه انجمنی شمیدی به قادر اون بش دفعه اجتماع ایتش و بواجتماعلرده مساعی پروغراننی چیردکنن صوکره آتیده کی مسئله لری تدقیق ومذاکره ایتشدر :

ملت نهدر ؟ — تربیه ملیه نهدر ؟ — مختلف مفکوره لری موقی نه اولمالیدر ؟ —
تربیه اجتماعی نهدر ؟ — قادین بحرانی نهدن ایلری کلیور ؟ — قیز مکتبلر نهدن وارکاک مکتبلر نهدن محافظه عفت ایچو ؟ نه یایمالیدر ؟

کورولوبورکه انجمن ، تربیه نک روحی جهتلریله مشغول اولمشدر مجموعہ مندرجاتنک چوق قیمتلی اولدیغنی تسلیم ایتسکه برابر انجمنک معکس وزاده افکار و فعالیت اولماسی لازم کلن « تربیه مجموعہ سی » نده « تدقیق ومذاکره » ایدلش موضوعلره دائر هیچ اولمازسه خلاصه لرده تصادف اتمک ایستردک .

بروسه مجموعہ سی . — « بروسه مجموعہ سی » آدیله بروسه ده اون بش کونده بر چیققی اوزره بر مجموعہ انتشاره باشلامشدر . شمدی به قادار ایکی نسخه سی چیقان رفیقمرک مندرجاندن آکلاشیلدیفته کوره داها زیاده تربیه مسئله لریله مشغول اولاجق . طشره لرده فکری حیاته بر جریان ووسعت ویرمک ایچون بو کبی مجموعہ لریک انتشاری چوق تمی ایدرز . اوقادار باکر ذکالر وئروتلر وارکه طشره لرده بونلری ایشله به جک ماہر اللر بولونادیبی ایچون اکثراً سونویورلر .

ایستانبولده علمک و اخلاقک استقلال و حیثیتی دارالفتوح و مجموعہ لر قورومق وظیفه سی بحق درعهده ایدی . علمک بو استقلالنی طشره لرده ده بویله مجموعہ لر بو مجموعہ لر اطرافنده طولانا جق منور آرقداشلا تآمین ایده بیلیر .

شیرین ویک مقدس بروسه مرک بویکی و سوعلی مجموعہ سی بویوک بر شوقله قارشیلارکن بر کوچوک مطالعه درمیان ایده جکر :

مجموعه، موضوعلری بر آرز داها زیاده محیطندن آلسا و بو موضوعلر اوزرنده ایشله سه . چوق امیدض وارکه بو سوعلی مجموعہ ، کله جک نسخه لرنده بزه بروسه محیطنک نام بر معکس افکار و فعالیت اولاراق عرض موجودیت ایده جکر .

طشره لره کتبخانه لر . — نشر عرفان خصوصاً عمومی کتبخانه لریک بویوک خدمتلی واردر . شمدی به قادار بزده کتبخانه لره اهمیت ویرله مشدی ؛ مکتبلر چوغالوب اوقومق احتیاجی ده آرتجه ایستانبولده ، طشره لرده عمومی کتبخانه لر تأسیسی اوغرنده چالیشیلور . ازمیر، اولدجه مکمل بر « ملی کتبخانه » وجوده کتبردی . « بروسه » ده ایکی اوچ سنه دن بری « ملی بر کتبخانه » تأسیس ایچون صرف مساعی ایتمکده در . قونیه ده وجوده کتیریلن ملی کتبخانه نک توسع ایتمکده اولدیغنی اوکره نیورز . اخیراً قلعه ساطانیه مجلس عمومی لواسی صوک اجتماعنده بر کتبخانه تأسیس ایچون بیک لیرا صرفی قرارلاشدیره شد .

علم و اخلاقه قور تولاجغندن امین اولدینمز ملتک بو مقصد علوی اطرافنده کی مساعیسی کمال فخر ایله صحیفه لر مزه درج ایدیورز .

فقیر طلبیه بیک نوزیعی . — « وقت » غزته سی کچن ایکی نسخه لرندن برنده یارینکی نسلی تشکیل ایده جک اولان واستقباله حاضر لائق ایچون بو کون مکتبلرده ذهن یوران بیکارجه فقیر چوجو غک امکان دائره سنده تغذیه سی موضوع بحث ایتش و آرا صیرا مطبوعات ستونلرینه دو کولان بو مهم مسئله یی بر داها قورجالامشدر . دیگر مملکتلرده صالح زمانلرنده بیله فقیر مکتب چوجو قلیرنه صیجاق یمک ویرمک مقصدیله شکل ایتش خیر پرور جمعیتلر واردر . بزده « حمایت اطفال جمعیتی » ایله « مدافعہ ملیه » و « هلال احمر » جمعیتلری بو مقصد اوغرنده چالیشا بیلیرلر . بنیوی سفالت ، اخلاقی و فکری سفالتی انتاج ایلمکده در .

فقير اهالی ایچون تأسیس ایدیلان و « هلال احمر » جمعیتی طرفندن بک مکمل اداره ایدلمکده اولان آشیخانه لره مائل آشیخانه لرك فقير مکتب چوققلری ایچون ده آچیلماسی نه بیوک برایش اولاجقدر !

معلم اهنیامی . — آیدین انجمن دائمیسی مجلس عمومی به ۹۰۰ معلم موجودینه قارشى ۲۰۰۰ معلمه احتیاج اولدیغی بیان ایتشدرد . بعد الحرب بو احتیاجك قات قات آرتاجنده شبه یوقدر . معلم ومعلمه یتیشدیرمك وبونلری مسلکونده طومق خصوصنده حکومتك شمیدین تشبثات جدیدهده بولومسی لازمدر .

معارف نظارتی طرفندن تدقیقاتی اكمال ایدیلهرک مجلس ملیك بودوره اجتماعیه سنده موقع مذاکره یه قونولاجق اولان « معارف عمومیه قانونی » بوشبیلردن بری ومهمیدر . علم ، اوکا وقف وجود و حیات ایده جکاره نصیب اولور . ملت اوجکومت مملکتده برعلم حیاتی اویاندرمق و یاشاتمق ایستلرسه منتسین علمی قید معیشتك بیك ذورلو مشغله لرندن ممکن اولدیغی قادر اوزاق یاشاتمالیدر .

تجارت مکتب عالیسنده برسامره . — تجارت مکتب عالیسنك ۳۴ نجی سنه دوریه تأسسی مناسبتیه ۱۳ کلون ثانی ۱۳۳۴ تاریخنده مکتب مذکورده برسامره ترتیب واجرا اولومشدر . بومناسبتله مکتب مدیری خلوصی بک ۱۳۰۰ تاریخنده کشاد اولونان مکتبک تاریخجهسی حقیقده بعض معلومات ویردیگی کبی بالآخره مکتب مذکور معلملرندن زهدی بک طرفندن ده تحصیل تجاری حقیقده برقونفرانس ویرلمشدر . زهدی بک قونفرانسه زده شمیدی به قادر تحصیل تجاری نك اهال ایدلمش اولماسندن متولضررلری صایدقندن و شرح ایتدکدن سوکره اوافق بویوک برچوق تجارت مکتبلرینك داها آچیلماسنی لازم کورویور وبومکتبلرده معلمك ایده جکار ایچون ده شمیدیگی تجارت مکتب عالیسنده تجارت معلملری یتشدره جک بر پداغوژی صنفی آچیلماسنی توصیه ایتکدهدر . مکتبلرینك سنه دوریه تأسسلرینه مصادف کونلرك بوصورتله تجیل وتسعیداولونماسی مکتبلرینك تاریخ و حیاتلری نقطه نظرندن چوق خیرلیدر .

بحریه موزهسی . — بحریه موزهسی اولارق قولانیمق اوزره روم ایلی واناطولی حصارلرینك بحریه نظارتنه دور ایدیله جکی تقرر ایتشدرد . تربیه یالکیز عائلهده ومکتبلرده ویریلهض . محیط مادی ومعنوی تربیهده چوق مؤثردر . تاریخ تاریخی موزه لرده ، طبیعاتده حیوانات ، نباتات ، طبقات موزه لرنده ویاغچه لرنده داها ای اوکره نیله بیلیر . بدیعی تربیه یی ده رسم سرکیلری اتمام ایددر . بوتون بو مؤسسات برلشهرک تربیه ملیه یی اكمال ایدهرلر . مکتبلرده برچوق درس لرك الآن یالکیز حافظه به مراجعت ایتکده بولونماسی ، اصول تدریس لرك بوزوقلنی ایله برابر بویکی مؤسسات علمیه و تربیویه به مالک اولمادیغمندن نشأت ایتکدهدر . موزه هایون ، عسکری موزهسی یاننده بحریه موزهسی ده بزه ماضی بحری موزه عائد

برچوق شانلی مناقبی خاطر لاداجنی کبی تدریسات تاریخیه منری ده داهما مؤثر برحاله کتیره جکدر .
بوتقطه نظر دن بوتشبتک خیرلی بر نتیجه یه منجر اولماسنی منی ایدرز .

سپورتالیف و ترجمه هیئتی . — عالم مدنیتک سپوره متعلق آثار مدونه سنی اسانزه نقل ایتمک اوزره استانبوله بر «سپورتالیف و ترجمه هیئتی» تشکل ایتمش در . مطبوعه آغزده صریبلر مندن بعضلری بو صوک کونلرده سپورتا تهلککسی اطرافنده اپی مناقشه لوده بولونمشدی . بزده سپورتا انهماکی هنوز بر ضرر تولید ایدجک ماهیتده کورونمه یور . چوق کنجلمز وارکه اونلری دوشدکلری سقوط اخلاقی و معنوی دن قورتارمق ایچون حتی سپوره تشویق ایتمک لزومی واردر .

دنیا ناک اُک معتدل اقلیمی ، اُک لطیف لرلر دن بری « استانبول » مندر . بویله اولدینی حالده اوافق بر صوغوق ، خفیف بر مشقت برچوق کنجلمزک نه کنیش بروسینه شکایتی اولویور . کنجلمک سپوره فرط انهماکی نه قادار ضررلی بر نتیجه تولید ایده بیلیرسه نشته یی ، قوتی ، فعالیتی تزئید ایدن معقول و فنی سپورلر دن اجتناب ده اوقادار تهلککلی بر شی اولابیلیردی .

تشکاتی خبر ویردیکنر هیئتدن ، فعالیت فکریه منری طور دیر مایارق کنجلمک معقول و فنی سپورلر تشویق ایدجک مفید اثرلر بکلررز .

آلمان حیات عرفانی . — کچن نسخه منزه انتشار ایدجک تیشیر ایلدیکمز تدریسات تالیه مدیر عمومی مصلاح الدین عادل بک افندینک « آلمان حیات عرفانی » نام اثرلری اخیراً موقع استفاده یه چیه مشدر .

آلمانیا سیاحتلری انطباعلری احتوا ایدن بوقیمتلی اثرده بز آلمانیا ده تریبه ملیه ناک انکشافی ایچون اجرای تاثیر ایتمش بوتون مؤسسات و بوه مؤسساتک ایفا ایلمکده اولدقلری وظائف حقیقه مهم معلومات کوردک .
مسلك تعالیم و تربیه یه مناسب اولان آرقاداشلر منزه بو اثری اهمیتله توصیه ایدرز .

ازمیرده انات اعدادیلری . — ازمیر ولایتی داخنده معارف مدیر یتک تسیب ایده جکی اوچ درت یرده قیر اعدادیسی آچیلماق اوزوه ولایت مجلس عمومی تخصیصات لازمه قبول ایتمشدر وطن منزه معارفک بر آن اول انتشار و تعممی ایچون مکتبلرک تکثرینی الزمدر . چوقوقلر منزه نظراً مکتبلر منزه عددی اوقادار آزدرکه تدریسات ابتدائیه قانونک مجبوریته تحصیل حقیقه کی احکامی تطبیق ایلمک ایسته نسه چوقوقلر منری اوطورداجق نه بر کیشیلک بوش یر ، نده اونلری حتی اشغال ایده بیلجک فضله بر معلم بولامایاجمز .

ابتدائیلر ایچون معلم و معلمه بولاماق بو کونک یارینک اُک چوق دوشونوله جک بر مسئله سی حالنده طور ورکن تعالیم و تربیه یی کندیسنه مسلك اتخاذ ایتمش مقتدر بر هیئت تعلیمیه بولمادان تحصیل تالییه مخصوص مؤسسات آچیلماسی چوق تهلککلیدر .
هیئت تعلیمیه سنک معلوماتلری اعتباریله اوقادار زواللی سلطانیلر منزه ، دارالمعلمین و دارالمعلمتلمن وارکه هنوز بونلره اهل معلم و معلمه یتشدیرمه دن بولمادان دیگر ممانئلری آچق هیچ دوغرو دکلدر . تالی مکتبلر زمره منوره یتشدیرلر ؛ زمره منوره

یتشدرمک وظیفه سنی در عهد ایدنه نلرده حقیقی بر علم سجیه سی و نافیسی تشکیل ایتش
بولونعالیدر. بودرجه بی بولمایان معلملرک اداره سی آلتنده علم مؤسسه لری تشکیل و تاسیس
ایتمکه قائمق مملکتته «عالملر، منورلر، موجدلر» دکل، بالعکس «علم قلدلری، شارلاتانلر»
یتشدرر.

بوپک فنا و مضر نتیجه یه مع الاسف هر کون شاهد اولدیغیز ایچون ازمر مجلس
عمومیسنگ قرارنده کی حسن بیی پک چوق یتشدر ایتکله برابر بوبابده واقع اولان تشبیه
برآز عجله بولورز.

بروسه مکتبه نلرده مسامره لر. — خبر آلدیغیزه کوره روسه دارالمعلمینی ،
دارالمعلماتی ، سلطانی سی تاریخی و تربیوی مسامره لر ترتیب واجرا ایتکده درلر . بوکی
مسامره لر لیلی مکتبه لر ایچون برر احتیاجدر . کسج مکتبه لرک تندی اراننده بریب
ایده چکلری بریه اکلنجه لر مکتبه لشت و صمیمی تربیت ایدر . بروسه دارالمعلمینی
جناب شهاب الدین بکک «کورآیه» سنی، دارالمعلماتی ده عبدالحق حامد بکک «نسترن» نی
تمثیل ایلمشدردر . قیمتدار ونجیب بر موسیقیشناسز طرفندن موقفتله بسته له ن
«نسترن» کسج قلدلرده علوی حیلرک آتشله نه سنه وسیله اولشدر . قلدلرنده ، دماغلرنده
بی پایان آمللر قاینایان کنجلمزک احتیاجلری ادرک ایدهرک اولری تطمین ایده چک اثرلر
یازاجق ، بسته لر تنظیم ایده چک صنعتکارلره نه بوپک احتیاج وار! و بو
اکلنجه لری ترتیب آتمک ایسته یین معلملری نه قلدلر چوق دوشوندیریرور

اوسانه حواری :

بوعمومی حرب سنه لرنده فود بول ماچلری بر معتاد دوام ایدیور . ماچله اشتراک
ایدن آتی قلوبدن هان هپسی عین درجه قوتی کوستریور . بکن سنه بیوک بر یوقسولق
ایچنده چارپیشان غلطه سرای قلوبی بوسنه طاقنی قسماً اسکی او بونجیلر ، وبر ایکی آلمان
فود بولجیسنگ اشتراکیله تقویه ایدهرک عزیمکار بر قدرتله فعالیتته باشلادی . آلتون
اوردولیلر حس ایدلیه چک بر بحرانی تلافی ایتکده کوچلک چکمه دیلر . آناتولی بوسنه
دها ای بر مدافعه حطی تشکیل ایتدی . ادمان یوردی نؤسسلرک شایان تقدیر غیر تریله
حال انفساحدن کندینی قورتاردی . اولدغه مهم بر قوتله ساحه فعالیتته چیقدی . فنار بغه
وسلیانیه قلوبلری معکوس بر استفاده تی تعقیبده مضطر قالدیلر . چونکه بوایکی قلوب بالخاصه
فنار بغه اک قوتلی او بونجیلر دن محروم بولونوبورلر .

ایلك آلتون فنار بغه ماجی اوقادار حیجابی ایتدی .
دکلدی . نتیجه ده فنار بغه مغلوب اولدی . ایکنجی غلطه سرای - ادمان یوردی او بوننده
غلطه سرای غالب ، اوچنجی آناتولی سلیمانیه او بوننده آناتولی غالب کلدی .
صوک هفته یه قادار دوام ایدن او بونلرده درت قلوب قسماً مغلوب قسماً غالب وضعیتده
بولندقلری ایچون شامپیونلق مسئله سنگ غلطه سرای و آلتون اوردو قلوبلری آراسنده
حل ایدلیه چکنی یحیی ایتک خطا اولماز .

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi

[Mecmu'a-i Maallim - Rıza Tevfik - Tevfik Fikret]